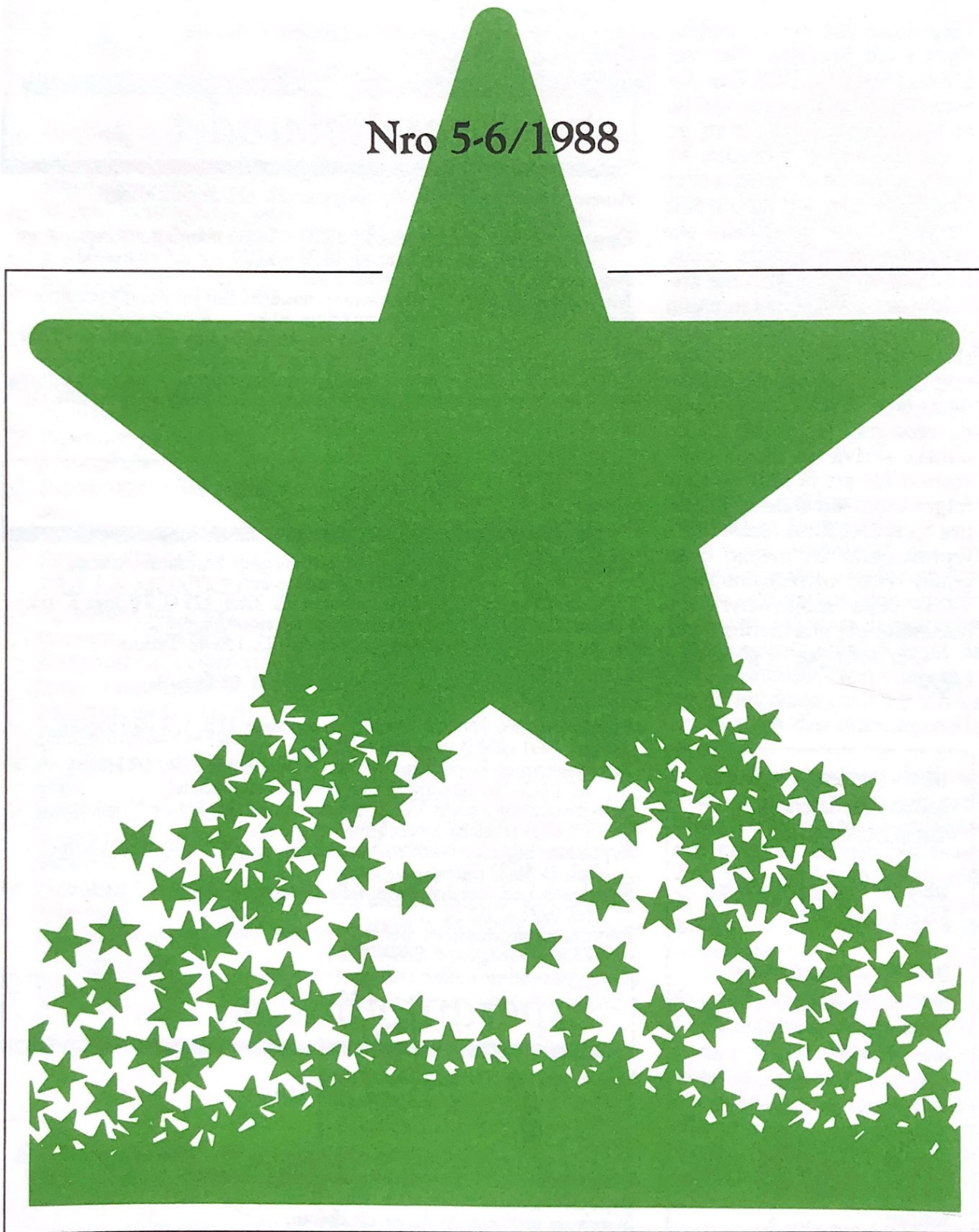

La Espero

SVENSKA ESPERANTOTIDNINGEN

Nro 5-6/1988

En verklig skatt

Idag damp det ner en verklig skatt i vår brevlåda. Det var UEA:s årsbok för 1988. Kan det vara något att bli så glad för? Ja, vi hade nämligen tänkt att ge oss ut på en biltur i Europa. Vi har funderat på Östeuropa eller Frankrike. Det är inte särskilt lätt att resa på egen hand om man inte kan landets språk. Därför blev jag så glad när årsboken kom. Där finns ju namn och adresser till ca 3000 ombud i 60 länder som är redo att hjälpa mig till rätta om jag vill besöka deras land. Om du inte hör till de ressignas skara, så vill du kanske skriva till någon fackombud för att få svar på dina frågor inom just hans eller hennes fack. Det finns ombud som representerar en mängd olika yrken och intresseområden. Tänk vilka möjligheter ombudsnätet ger alla medlemmar!

Gör som jag - gå med i UEA!

LA

UEA = Universala Esperanto-Asocio (Internationella Esperantoförbundet)

UEA har konsultativt status i FN och UNESCO

UEA har som medlemmar riksförbund i 44 länder. Man kan dessutom bli individuell medlem i UEA för 88 kr/år om man bara vill ha årsboken och för 200 kr/år om även vill ha tidningen "Esperanto". Inom UEA finns ett väl utbyggt nät av ombudöver hela världen.

La Espero

Organ för Svenska Esperantoförbundet

Adress: EsperantoCentro, Brunngatan 21, 111 38 Stockholm, tel. 08-11 74 34

Ansvarig utgivare: Bertil Åkerberg

Redaktör: Karin Lindquist, Västermovägen 19, 732 49 Arboga, tel. 0589-155 31

Sättning: Per Aarne Fritzson, Lia Eriksson, Ulla Luin

Utformning: Franko Luin

Tryck: EsperantoCentro, Stockholm 1988

Esperantoförbundet

Adress: EsperantoCentro, Brunngatan 21, 111 38 Stockholm, tel. 08-11 74 34

Öppettider: måndag - fredag kl. 10.00 - 14.00; måndag - torsdag även 17.30 - 19; vissa lördagar kl. 10.00 - 12.00. Ring före besök!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 1988: Direktansluten medlem 100 kr. Familjemedlem (utan tidning) 50 kr. Ungdomsmedlem 50 kr.

Enbart prenumeration: 100 kr. Gåvoprenumeration till utlandet: 50 kr.

Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlemsavgiften.

Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund och får dess tidning *Kvinpinto*. Om du inte får den, meddela ditt födelseår till EsperantoCentro.

SEFs styrelse

Ordförande: Karin Lindquist, Västermovägen 19, 732 49 Arboga, tel. 0589-155 31 (*La Espero*, massmedier)

Vice ordförande: Märtha Andréasson, Pl. 2265, 425 00 Hisings Kärra, tel. 031-57 11 33 (Årskongresser, ekonomifrågor)

Sekreterare: Ulla Luin, Myggdalsvägen 123, 135 42 Tyresö, tel. 08-712 82 91 (kansliet)

Kassör: Börje Andersson, Ingegatan 4A, 541 50 Skövde, tel. 0500-12205 (massmedier)

Styrelseledamot: Kerstin Rohdin, Ringvägen 11B, 579 00 Högsby, tel. 0491-20461 (turnéer, bibliotek)

Styrelseledamot: Bertil Andreasson, Södra Rörum, 242 00 Hörby, tel. 0415-501 52 (utbildning, nordiskt samarbete)

Styrelseledamot: Haldo Vedin, Jordbrogatan 57, 603 64 Norrköping, tel. 011-16 26 87 (utveckling, intern.org.)

Suppleant: Ingemar Nordin, Mosebacke torg 8, 116 46 Stockholm, tel. 41 46 37 (kansliet)

Suppleant: Leif Nordenstorm, Lilla Nygatan 3 B, 96134 Boden, tel. 0921 - 515 51

Informationskommittén: Bernt Lindquist, Västermovägen 19, 732 49 Arboga, tel. 0589-155 31.

Esperantoförlaget

Postadress: Box 7502, 200 42 Malmö

Besöksadress: Möllevångsgatan 20B, Malmö

Telefon: 040-12 20 29

Postgiro: 578-5

Öppettider: 1 september - 15 maj; onsdagar 10 - 11, torsdagar 17 - 18.

Skriftliga beställningar expedieras under hela året.

Expedition: Wivi Nilsson

Styrelsens ordförande: Anita Lindblom.

Enhavo

- 50 En verklig skatt
- 51 1988 - De mänskliga rättigheternas år
- 52 Mänskliga rättigheter: ideal och verklighet
- 53 Erkännande för esperanto
- 54 Esperanto - brospråk i en mångspråkig värld
- 55 Genombrott för maskinell översättning
- 56 "Kune por la estonteco" en suda Svedujo
- 57 Esperanto på Karlskoga folkhögskola
- 58 Esperanto i skolan världen över
- 59 Södra distriktet
På kurs i Tanzania
TRA LA MONDO:
Ny ledning för ämnet esperanto i Budapest
Kooperationens esperantoförbund drar igång
Moderna språk i USA
Duden-ordbok översatt
- 60 Är esperanto lätt? Bedöm själv!
- 61 Rimvortaro por poetoj
Internationell kulturfestival i Lund
- 62 73 universitet med esperantoundervisning
Esperantoinstruado ĉe 73 universitatoj
- 63 Populärt om esperanto
- 64 Pasporta Servo: en unik möjlighet

Prezidanto:

1988 - de mänskliga rättigheternas år

När Lazar L. Zamenhof för hundra år sedan skapade esperanto, var de internationella kontakterna ytterst begränsade. Nu är situationen en helt annan, och språkproblemen vid internationella kontakter är uppenbara. Hittills har man försökt komma till rätta med dem genom att använda ett växande antal nationella språk. Problemet är bara att valet av första främmande språk i skolorna styrs av geografiska, politiska och kulturella hänsyn. I vissa länder är det engelska, i andra franska eller ryska, och striden mellan de stora språken om världsherraväldet hårdnar. Det innebär nämligen avgörande fördelar att kunna använda sitt modersmål vid internationella kontakter, dels därför att man då automatiskt får ett språkligt övertag, dels därför att kostnaderna för undervisning i främmande språk kan hållas nere till förmån för undervisning i andra viktiga ämnen.

Stormakterna har alltså till synes allt att vinna på att det nuvarande systemet bibehålls. Möjligen kan de snabbt stigande kostnaderna för översättning och tolkning i exempelvis EG och FN tvinga fram en omprövning.

De små nationerna språkligt isolerade

Om man summerar alla de strävanden som görs för att stärka de små nationernas utveckling, det må vara humanitära eller kommersiella, så leder de förhoppningsvis förr eller senare till att dessa nationer vill ha en plats på den internationella arenan.

I den situationen skall det visa sig att de möter nya problem. De kommer förmodligen att mötas av en språklig isolering. Deras små nationella språk är inte alls gångbara. Ännu en gång möts de av en situation av underlägsenhet.

Språklig jämlikhet

I FN-deklarationen finns en noga uttalad försäkring om att vi alla har samma värde oavsett vår bakgrund i praktiskt taget alla avseenden, och då naturligtvis också språkligt. Även jämlikheten mellan människor

(fortsättning på sid. 64)

1948 - 1988

Mänskliga rättigheter: ideal och verklighet

Den 10 december i år kan vi fira 40-årsjubileet av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. I denna berömda förklaring har FN:s generalför-samling slagit fast vilka rättigheter och friheter som tillkommer varje människa.

Antagandet av förklaringen har av FN:s generalsekreterare betecknats som en milstolpe i civilisationens utveckling:

– Det var första gången som det internationella samfundet som helhet accepterade att skydda och främja mänskliga rättigheter som ett beständigt åtagande. Förklaringen har lika stor betydelse och giltighet för alla politiska och sociala system och för varje kultur. Den kan i sanning sägas tillhöra världens folk.

Denna förklaring, som i och för sig inte är bindande för FN:s medlemsstater, har ändå blivit rättesnöret. Trots att rader av medlemsstater bryter mot detta rättesnöre, är det knappast någon som öppet tillstår att man gör det.

Med utgångspunkt i förklaringen och i stadgan har sedan FN byggt upp ett regelverk om mänskliga rättigheter, där de två konventionerna från 1966 har den centrala platsen; den ena om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, och den andra om medborgerliga och politiska.

Olyckligtvis har vi fått en uppdelning av de mänskliga rättigheterna på så sätt att u-länderna och öst lägger tonvikten vid de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, medan väst betonar de medborgerliga och politiska.

Men de är som FN självt framhållit en odelbar enhet.

De två konventionerna eller avtalen är bindande för de stater som anslutit sig, dvs ratificerat dem. För närvarande har ett 90-tal stater ratificerat.

Det är alltså ett 70-tal av FN:s medlemsländer som inte har förbundit sig att garantera sina medborgare de grundläggande fri- och rättigheterna. Och många av dem som gjort det lever inte upp till sina förpliktelser, när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna. Enligt Amnesty International kränks mänskliga rättigheter i mer än hundra länder.

Förtryck, tortyr, förföljelse av individer eller grupper på grund av tro eller ideologi lever kvar i olika delar av världen. Summariska rättegångar och snabbt verkställda avrättningar äger fortfarande rum. Rasdiskriminering hittar vi överallt,

och i Sydafrika ingår den som apartheid i författningen. Väpnade konflikter i olika regioner underminerar mänskliga rättigheter. Inte heller fattigdomen, den stora förstöraren av mänskliga rättigheter är utplånad, framhöll FN:s generalsekreterare, när han talade på Mänskliga rättigheternas dag förra året.

Den allmänna förklaringen binder ingen, konventionerna binder endast den som ratificerat, men FN-stadgan binder ju alla medlemsstater.

Den slår fast, att FN skall främja: *allmän aktning för och respekterande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla utan åtskillnad med avseende på ras, kön, språk eller religion.*

Varför kan då inte FN tillse att medlemsländerna tar stadgans krav på allvar? Svaret är naturligtvis att FN är en sammanslutning av suveräna stater, även sådana som kränker mänskliga rättigheter.

För närvarande bevittnar vi en mycket välkommen utveckling i riktning mot att vända och göra slut på kärnvapenkapprustningen. Det visar att mål som föreföll avlägsna och visionära för bara en kort tid sedan inte är ouppnåeliga. Liksom beträffande rustningsbegränsning, så är det när det gäller stöd för mänskliga rättigheter väsentligt att bibehålla uppmärksamheten på det slutgiltiga målet trots alla svårigheter och motgångar.

Uthållighet är själen i en kampanj för en stor sak. Rörelsen för mänskliga rättigheter har demonstrerat en alldeles speciell uthållighet, tack vare

FN och tack vare modet hos män och kvinnor med samvete. Med det erforderliga stödet kan denna rörelse bygga upp en global etisk grundsyn enligt vilken brott mot de mänskliga rättigheterna av alla, och särskilt av dessa brotts förövare, kommer att uppfattas medföra oacceptabla kostnader inte

bara i form av mänskligt lidande, utan också i förlust av allmän moral och internationellt anseende och respekt.

Esperantister har väl alltid haft denna alldeles speciella ut hållighet!

Karl-Erik Svartberg
Ordförande i Svenska FN-förbundet

Svenska FN-förbundets kongress

Erkännande för Esperanto

Vid Svenska FN-förbundets kongress i Umeå den 28-29 maj behandlades bl a två motioner om Esperanto, som fick ett mycket positivt mottagande.

I den ena av motionerna, som inlämnats av Svenska Esperantoförbundet, konstaterades bl a:

• att kostnaderna för tolkning och översättning uppgår till mellan 25 och 40 procent av de totala administrationskostnaderna inom många FN-organ,

• att Esperanto är ett neutralt och dessutom mycket nyansrikt språk, som är lättare att lära än andra språk och som det dessutom är lätt att uttrycka sig klart och exakt på,

• att Unesco rekommenderar internationella icke-statliga organisationer att undersöka möjligheterna att använda Esperanto.

Utskottsbehandlingen ledde till att stödet blev ännu mer uttalat än det var i förbundsstyrelsens yttrande och förslag till beslut. Kongressen gick sedan på utskottets linje. Ur det antagna yttrandet citerar vi:

"Språkfrågan är och har alltid varit ett problem i kommunikationerna mellan människor

över nationella gränser och i många fall ett hinder för genuin förståelse även inom existerande stater. Många ansträngningar har genom åren gjorts för att överbrygga språksvårigheterna. Så har t ex flera konstgjorda språk konstruerats på basis av olika element i existerande språk. Ett av de mest lyck-

ade försöken att åstadkomma ett sådant har varit Esperanto, som uppfyller flera av de krav man kan ställa på ett internationellt gångbart språk. Det har även visat sig lätt att lära för folk av skilda nationaliteter.

Esperanto måste sägas ha främjat kontakten mellan människor i skilda länder och sålunda bidragit till internationell förståelse i många sammanhang. För detta är det värt allt stöd och erkännande. Detta har också skett genom den i motion 10 åberopade Unescorolutionen."

Kongressen beslutade:

"- att uppmana redaktionen för *Världshorizont* (Svenska FN-förbundets tidning) att i ett temanummer uppmärksamma språksituationen inom FN och dess olika organ samt därvid även informera om hur användning av Esperanto skulle kunna effektivisera och förbilliga arbetet."

Haldo Vedin

Jadwiga Gibczynskas uppmärksammade monolog under SEF-kongressen utgick från boken

LA LASTAJ INFANOJ DE OLDROVALO

av Gudrun Pausevang. Boken kostar 65 kr + frakt.

Ungdomsboken

SOMERA TAGO kaj AŬTUNA VESPERO

av Inger Brattström. Översatt av M Markheden.

Nyligen utgiven. Kostar 40 kr + frakt.

KB PROGRESO ELDONEJO

S-591 96 Motala

Den globala världsbyn

Esperanto – brospråk i en mångspråkig värld

En bro är en bra liknelse i fråga om Esperanto därför att både broar och Esperanto syftar till att överbrygga kommunikationssvårigheter. Liknelsen lyfter också fram konstgjordheten i broar; Esperanto är det enda konstgjorda språk som vunnit större godtagande och användning.

Observera att Esperanto baserar sig på s k naturliga språk. Till sitt ordförråd är det ett indoeuropeiskt språk, men t ex beträffande sitt rika och regelbundna system för härledandet av nya ord genom befintliga ordstammar påminner Esperanto om finska och ungerska.

Det finns redan flera kommunikationsmedel som gör anspråk på att vara globala. I synnerhet inom internationell handel och kommunikation har man utvecklat universella symboler och bildspråk. Vad gäller verbala språk är det främst engelskan som kunnat hävda sig.

Flera skäl att införa

Esperanto

Engelskan har blivit ett vitt använt språk i flygtrafik, datorer o s v. Men det finns flera skäl att införa Esperanto som en komplettering och ett alternativ till engelskan. Esperanto är ingens eget språk, det är alltså neutralt. I jämförelse med s k naturliga språk har Esperanto också den fördelen att det är lättlärt. Detta har framgått av flera experiment på olika håll i världen; enligt en försiktig uppskattning kan man lära sig Esperanto fyra gånger snabbare än t ex engelska. Och även om esperantisterna är en liten grupp, finns Esperantorörelsen i alla världs-

delar; Esperanto är således ett lättlärt universellt språk.

Esperanto har ett lika stort användningsområde som vilket språk som helst. Tvärtemot vad vissa kritiker har hävdad, kan man uttrycka sina känslor och även gräla på Esperanto.

En intressant och viktig fråga är hur Esperanto fungerar i vardagliga situationer.

På vilket sätt och hur mycket skiljer sig beteendemönster åt hos esperantister med olika kulturella och språkliga bakgrund? Detta är ett ämne som bör uppmärksammas och undersökas.

Överbryggar bättre skillnaderna

Missförstånd, unvikande av kontakt och andra svårigheter i mänsklig kommunikation närs ofta av små skiljaktigheter i sättet att använda språkliga och andra uttrycksmedel. Mycket tyder på att Esperanto med sin neutralitet och korta historia bättre överbryggar skillnaderna i kommunikationsvanor än s k naturliga språk med sina in-vanda och svårinlärda kommunikationsmönster.

Avstånden förlorar alltmer sin betydelse i denna vår värld, som börjar likna en by. Fårhågorna inför framtiden är många, men samtidigt måste vi inse att möjligheterna är stora för en positiv utveckling. Tek-

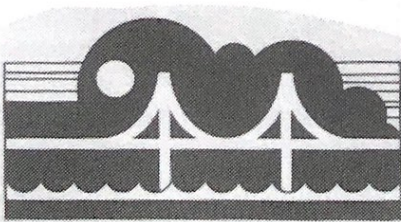
nologin gör kommunikationen allt lättare, och med Esperantos hjälp kan man lösa de problem som uppstår ur språkbarriärerna.

Ett praktiskt exempel på detta är ett europeiskt projekt där Esperanto kommer att användas som brospråk [se separat artikel i detta nummer av *La Espero*], genom vilket man maskinellt översätter mellan 15 olika språk. Det finns redan etablerade globala datanätverk; interaktionen mellan människorna över kultur- och språkgränser blir allt vanligare i världsbyn, och Esperanto har sin naturliga roll som brospråk i denna utveckling.

Vi kan förebygga missförstånd

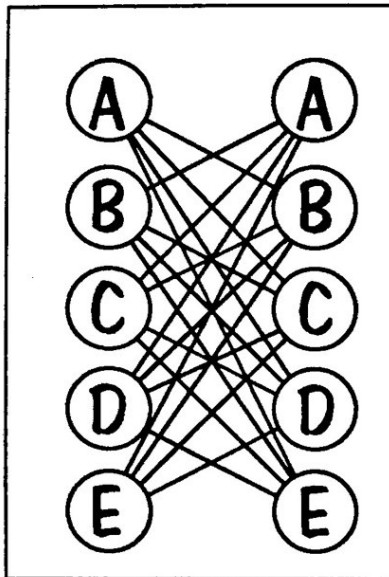
Det är bara genom kommunikation som vi kan förebygga missförstånd, överbrygga skillnader och delta i arbete för en fred utan rädsla för människor från andra kulturer. För att återknyta detta till vardagen i Sverige, är det viktigt att de svenska esperantisterna uppmärksammar den kulturella och språkliga mångfald som vi har här i landet. Svenskar behöver veta mer om minoriteterna i landet. För invandrare kan Esperantokontakterna fungera som en inkörsport in i det svenska samhället och svenska språket. Genom att använda Esperanto är vi med och bygger de broar som förenar denna värld med den värld våra barn kommer att leva i.

Kaarlo Voionmaa
språkforskare vid
universitetet i Göteborg

Tack vare Esperanto

Genombrott för maskinell översättning

(Fig 1. För översättning mellan fem språk (A-E) krävs $5 \times 4 = 20$ program. Översättning mellan tio språk kräver $10 \times 9 = 90$ program.

Drömmen om maskinell översättning är lika gammal som datorn, men problemen har visat sig större än man från början trodde. Marknaden för denna typ av översättning växer dock lavinartat, varför man fortsatt utvecklingsarbetet på många håll i världen, och idag kan man skönja en lösning tack vare Esperanto.

Enorma kostnader för översättning

EG har tio officiella språk, vilket medför att kostnaderna för översättning inom organisationen är enorma, ett problem som EG delar med andra internationella organisationer, med Esperantorörelsen som ett lysande undantag. Det är därför förståeligt att man satt stort hopp till det s k DLT-projektet

för maskinell översättning som det nederländska dataföretaget BSO startade 1982. EG har också delvis finansierat det.

Det som skiljer DLT-projektet från andra försök att översätta med datorns hjälp är att det redan från början varit inriktat på översättning mellan många olika språk. Att detta är en verklig utmaning framgår av figur 1., som visar vilken mängd av program som krävs redan vid översättning mellan fem språk.

Drastisk minskning med ett "brospråk"

DLT-projektets geniala filosofi framgår av figur 2. Behovet av översättningsprogram minskar som synes drastiskt om man inför ett s k brospråk. Problemet är att detta brospråk måste vara helt regelbundet och logiskt, men dessutom exakt och nyansrikt.

Man valde att använda en modifierad form av Esperanto, men under arbetets gång har man konstaterat att modifieringarna var onödiga, och numera är det praktiskt taget ren Esperanto som används.

Längst i världen

I december 1987 kunde man presentera en prototyp för översättning mellan engelska och franska som visat sig så lovande att man kunde gå vidare med stor tillförsikt, och to m göra den bedömningen, att man kommit längst i världen när det gäller maskinell översättning.

Det finns egentligen endast ett litet orosmoln, och det är bristen på kompetenta språkforskare som fullständigt behär-

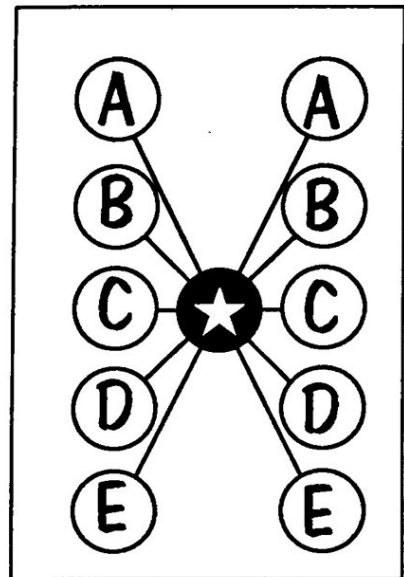

Fig 2. För översättning mellan fem språk (A-E) behövs endast $5 \times 2 = 10$ program om man använder ett brospråk (Esperanto). Översättning mellan tio språk kräver $10 \times 2 = 20$ program.

skar Esperanto. För att gå vidare tvingas man därför under den närmaste tiden lämna EG-språken och i stället ägna sig åt några östeuropeiska språk, eftersom det i Östeuropa finns fler personer med universitetsbetyg i Esperanto än i Västeuropa. Under tiden satsar man på att i egen regi vidareutbilda unga esperantister i Västeuropa i vissa former av syntax.

Hårdvaluta för språkforskare

Faktum är att DLT-projektet innebär en dramatiskt ökad efterfrågan på välutbildade unga esperantister. För språkforskare håller kunskaper i Esperanto på att bli hårdvaluta.

Haldo Vedin

Internacia seminario

"Kune por la estonteco" en suda Svedujo

"Kune por la estonteco" estis la temo de internacia seminario en Björkshult, ĉarma loketo en sudorienta Svedujo, la 26-an ĝis la 29-an de majo. Partoprenis 24 virinoj kaj 3 viroj el 8 landoj. Arangintoj estis la Komisiono por Virina Agado (KVA), la sveda studorganizaĵo Vuxenskolan kaj la virina sekcio de la centropartio en la gubernio de Kalmar.

Tre interesaj prelegoj pri la situacio de virinoj en orientaj kaj okcidentaj landoj estis prezentataj de Elsbeth Bormann el Hamburg, prezidantino de KVA kaj aktiva politikisto. Prelegis ankaŭ Jadwiga Gibczynska, pola aktorino el Krakow, Maire Mullarney el Dublin, membro de la Europa Unio por la Verduloj, kaj Ingrid Hasselström-Nyvall el Nybro, sveda parlamentanino.

Viglaĵoj kaj altnivelaj diskutoj post la prelegoj pliriĉigis la kunestadon kaj plivastigis la intereson por diversflankaj politikaj kaj ekonomiaj problemoj. Jadwiga Gibczynska ankaŭ kontribuis per prelego pri la ĉiam aktuala kaj utila arto de publika parolado.

Parta celo de la seminario estis interesigi ne-esperantoparolantojn el eksteraj organizaĵoj partopreni internaciajn kulturajn aranĝojn, por montri la utilecon de esperanto. Tiu seminario vekis intereson precipe inter pluraj instruistoj, kiuj povis konstati la facilecon de esperanto, kiam ili partoprenis Ce-metodan kurson sub gvidado de la inspiriga instruistino Audrey Childs-Mee el Rotterdam.

Brila kultura evento dum la seminario estis pianokonzerto de la svisa pianistino Danielle Beguin, kiu virtuoze ludis fortepianon, kaj per tio enkadrigis teatraĵon "Sub la verdaj ombroj", kiu temas pri la vivo de la virino de naskiĝo ĝis morto kaj kiun prezentis Jadwiga Gib-

czynska.

Iniciatintoj kaj lertaj aranĝantoj de la seminario estis Kerstin Rohdin, estrarano de Sveda Esperanto-Federacio, kaj Ulla-Britt Wahl, reprezentanto de la centropartio.

Linnea Edsenius

Jarkunveno de Eldona Societo Esperanto

Eldona Societo Esperanto havis sian jarkunvenon dum la kongreso en Sundsvall la 21-an de majo.

La jarraporto de la estraro montris etan gajnon, 290 kronojn, kaj la vendado post la imposto atingis 76713 kronojn, kompare al lastjare 91691.

La estraro konstata, ke la enspezoj de la perado de libroj de eksteraj eldonejoj ankoraŭ

ne kovras la kostojn. Por tiuj, kiuj plendas pro altaj prezoj, oni atentigas, ke por teni la servojn al siaj aĉetantoj, ESE devas kovri la sufiĉe grandajn kostojn de la administrado.

La laboro pri la nova svedesperanta vortaro daŭras, sed dependas ĉefe de du personoj: Derk Dam, la komputila specialisto, kaj la aŭtoro Ebbe Vilborg. Espereble ĝi aperos en 1989 aŭ almenaŭ en 1990.

Oni planas ankaŭ aliajn eldonojn, i.a. la unuan parton de "Röde Orm" en Esperanta eldono.

Åke Blomberg

Att hyra i Spanien

Lägenhet om fyra rum med plats för åtta personer, fullt utrustad, 15 minuter till plagen, finns att hyra för 60.000 pesetas för 15 dagar. Gäller alla årstider.

Skriv på esperanto till Andres Perez Falcon, C/Llull, 256-260 -5-1 Izqda, E-08005 Barcelona, Spanien.

Från studiecirkel till Esperantolinje Esperanto på Karlskoga folkhögskola

1986: en studiecirkel i esperanto. 1987: esperanto på skol-schemat. 1988: esperantolinje.

Utvecklingen har gått snabbt, och glädjande nog kan vi konstatera mitt under brinnande sommarkurs att intresset håller i sig, och att 35 deltagare studerar under ledning av Zofia Fornalowa från Polen, Stella Lindblom och Lars Forsman.

Våra långa kurser har också varit mycket givande och har redan satt sin prägel på skolan. Varje ny termin startar nu med en åttaveckors nybörjarkurs. En del fortsätter direkt på fortsättningskursen, även den åtta veckor, för deltagare med förkunskaper. Man läser esperanto cirka 25 timmar per vecka, och man kan även välja till andra ämnen. Eftersom det skrivits en hel del om kurserna tidigare, låter jag några elever ge sina synpunkter.

Aira Kankkunen

Göteborg, åttaveckorskurs:
Det känns otroligt. För ett år sedan deltog jag som nybörjare i min första kurs i esperanto, men nu på min andra sommarkurs befinner jag mig i konversationsgruppen. Ett års bekantskap med esperanto, självstudier, sommarkurs och en åttaveckorskurs i Karlskoga har öppnat dörren till denna visemansklubb. Språkets logiska uppbyggnad och klarhet gör att man lär sig esperanto bättre och snabbare än något annat språk.

Karlskoga folkhögskola har under en tvåårsperiod haft en utmärkt kursverksamhet i esperanto. Jag hoppas att den kan fortsätta att utvecklas och att den i framtiden även kan ge

högre kurser, t ex för språklärare.

Gudrun Nerpin

Enköping, sommarkurs:

Jag tycker det här är ett utmärkt och stimulerande sätt att tillbringa en veckas semester. Den ger fina kontakter med likasinnade. Jag tror att många av kursdeltagarna är mer öppna och nyfikna på livet än de man till vardags träffar på.

Lärarna och studierna är utmärkta. Boendet är bra på alla sätt – enkla funktionella rum, nära till naturen. Maten är bra och jag har här möjlighet att äta vegetariskt om jag vill.

Jag räknar med att jag om några år ska kunna använda esperanto vid resor och själv kunna ta emot esperantister från andra länder och träffa andra vid kurser och kongresser. Jag önskar att fler blir intresserade och tar den här chansen.

Astrid Siösteen Walck
pensionär Stockholm, sommarkurs:

Min far Gustaf Siösteen hade stort intresse för esperanto, och i slutet av förra seklet brevväxlade han med Zamenhof och gav också ut en lärobok i esperanto. Nu när jag fått mer tid, tyckte jag att det var dags att själv lära mig det språk som min far så varmt talade för. Därför är jag nu elev på nybörjarkursen.

Vår lärare Lars Forsman har ett enastående tålamod med oss elever, som är mellan 12 och 70 år!

Det är en underbar upplevelse att få lära sig detta fantastiska språk under så angenäma former. Sammanhållningen är fin och vi pratar redan om vår nästa kurs. Jag skulle vilja att många fler fick kontakt med detta underbara språk och tankarna bakom.

Lars Forsman
språklärare, Karlskoga
folkhögskola

Karlskoga Folkhögskola
fortsätter med sina kurser i

ESPERANTO

Nybörjarkurs
Fortsättningskurs

22 augusti
24 oktober

Begär upplysningar från Karlskoga Folkhögskola,
Box 192, 691 24 Karlskoga,
Tel. 0586 - 50360.
Kursledare Lars Forsman

Lägesrapport

Esperanto i skolan världen över

Inför Esperanto som ett ämne i skolan! Detta är ett krav, som gång på gång förs fram och som står högt på önskelistan. Problemet är inte så lätt att lösa, men det finns dock en hel del möjligheter redan i dag. På flera ställen i vårt land erbjuder man Esperanto som ett ämne under de fria aktiviteterna, och en hel del elever får tillfälle att komma i kontakt med språket.

På en del orter erbjuder man Esperanto, ofta i kombination med internationella frågor, som tillvalsämne på högstadiet. I ämnet Allmän språkkunskap på gymnasiet tar en del lärare upp Esperanto och ger en orientering.

Det stora problemet är att det saknas kompetenta lärare i Esperanto på de flesta skolorna i Sverige, därför pågår nu ett arbete att försöka få in Esperanto på högskolorna i en eller annan form. På ett par platser hyser man gott hopp om att detta skall lyckas.

Hur ser det då ut i övriga världen? Här nedan lämnas en kortfattad översikt om några länder.

Australien

Skolcheferna kan själva bestämma om man skall undervisa i Esperanto. Möjlighet att studera Esperanto på högskola i Perth.

Belgien

Möjligt att läsa som kompletterande ämne. Kurser på universitetet i Bryssel.

Brasilien

Frivilligt ämne i skolan. Kurser på flera universitet.

Bulgarien

Frivilligt ämne i nionde och tionde klassen (motsv. gymn.). Experiment i lägre klasser. Flera universitetskurser.

Frankrike

Möjlighet att ha Esperanto-kurser i högre klasser inom ramen för samhällsorienterande ämnen. Kurser vid universiteten i Aix-en-Provence, Clermont-Ferrand, Paris och Lyon.

Holland

Frivilligt ämne. Amsterdams universitet har kurser.

Italien

Esperanto kan väljas som kompletterande ämne. Universitetskurser.

Japan

Frivilligt ämne. Inga lagliga hinder. Universitetskurser.

Jugoslavien

Förhållandena något olika beroende på delstat. På några ställen kan Esperanto väljas som frivilligt ämne medan det på andra håll har samma ställning som engelska, tyska, franska och ryska (Kroatien). På andra ställen kan det väljas som tredje främmande språk (Slovenien).

Kina

Esperanto får utgöra ett av de icke obligatoriska främmande språken i skolan. Alla högskolor kan införa Esperanto som frivilligt ämne.

Norge

Fritt valt ämne i klasserna 8 och 9, och i vissa klasser på gymnasiet.

Polen

Det är möjligt att undervisa i Esperanto officiellt som frivilligt ämne inom ramen för studier utanför de obligatoriska lektionerna. Många universitetskurser.

Schweiz

De olika kantonerna bestämmer om Esperanto i skolan.

Sovjetunionen

Esperanto kan införas som icke obligatoriskt ämne i allmänna skolor i en del rådsrepubliker. Kurser vid universitet.

Storbritannien

Möjlighet att få statlig examen inom ramen för "Certificate of Secondary Education". Esperanto kan införas som obligatoriskt ämne i skolan. Universitetskurs.

Sydkorea

Skolcheferna bestämmer om Esperantos införande på schemat.

Ungern

Frivilligt ämne i gymnasiet. I grundskolan (åldrarna 6-14 år) är Esperanto infört som andra främmande språk jämsides med tyska, engelska och franska. Eleverna kan välja Esperanto och måste då obligatoriskt följa undervisningen under minst ett år.

I klass 7 måste alla elever välja ett fakultativt ämne, med Esperanto som ett alternativ.

Vid universitetet i Budapest kan man få Esperanto som en del i sin lärarexamen och därmed bli behörig Esperantolärare i skolan.

USA

Skolornas styrelser beslutar om Esperantos införande. Många universitetskursur.

Västtyskland

Skolchefer kan själva besluta om Esperantoundervisning. I högre skolor och på universitet kan Esperanto undervisas utan hinder. Flera universitetskursur.

Österrike

Frivilligt ämne 2 lekt./vecka för 12-14-åringar. Kursur på universitetsnivå i Graz, Innsbruck och Wien.

Källa: G. Pirlot: Oficiala situacio de la Esperanto-instruado en la mondo (Oostende junio 1986).

BA

Södra distriktet

Södra distriktet av SEF har haft sin tolfte veckoslutskurs, denna gång på Markaryds folkhögskola. 33 personer deltog fördelade på fyra grupper. Medan de två lägre grupperna studerade mera traditionellt, sysslade grupp 3 bl a med att hålla små föredrag. Deltagarna i grupp 4 arbetade med Esperantos uttrycksmöjligheter och olika stilarter.

På kurs i Tanzania

Att man går på kurs till något avlägset land börjar bli mer och mer normalt. Tanzania är kanske inte i ropet ännu, men det kommer nog.

Jan Setréus och Anita Lindblom befinner sig dock i Tanzania i sommar för att leda kursur i esperanto, Jan bl a genom att använda sin egen lärobok "Ne krokodilu!" – på svahili! Vi hoppas att få utförliga rapporter så småningom.

Tra la mondo

Ny ledning för ämnet esperanto i Budapest

Ansvarer för ämnet esperanto vid universitetet Etövös Lorand i Budapest är nu delat på två medarbetare, Ilona Koutny och Zsuzsa Varga-Haszonits. De har tidigare själva studerat esperanto vid samma universitet, och har arbetat som assistenter till doc. Istvan Szerdahelyi som avled förra året.

Esperanto är ett ämne inom institutionen för allmän och tillämpad lingvistik. Ämnet är jämfällt med andra ämnen ur examenssynpunkt. Man studerar esperanto, språket, grammatiken, litteraturen, esperantos historia mm i fyra år. En grupp studenter läser en treårig kurs per korrespondens, och förutsätts då ha förkunskaper i esperanto och studier i andra ämnen på universitetsnivå.

Kooperationens esperantoförbund drar igång

Samma tema som tas upp på den internationella kooperationens möte i Stockholm i juli 1988, tas upp också på den första konferens som ordnas av den nystartade internationella kooperativa esperanto-organisationen.

IKEO, Internacia Kooperativa Esperanto-Organizo, ordnar sitt möte inom ramen för esperantokongressen i Rotterdam i slutet av juli. Ämnet som ska behandlas är kooperationens grundläggande värde-

ringar. Sedan IKEO bildades för ett år sedan, har organisationen hunnit med att ge ut informationsmaterial på esperanto, en tidskrift med titeln *Kooperativa stelo* med adress i Ungern, och man planerar flera mindre konferenser för att kooperatörer inom esperantorörelsen ska kunna träffas mellan grannländer.

Moderna språk i USA

Esperanto var ett av de ämnen som behandlades på årsmötet för den amerikanska organisationen "Modern Languages Association of America", MLA.

Tre föredrag ingick i avsnittet om esperanto: Robert Blaire om Esperanto som ett "lingua franca", Amri Wandel om Datastödd undervisning, och Ian Richmond om Tid och rum i skönlitterär prosa på esperanto.

MLA är en amerikansk organisation för språklärare, med omkring 20.000 medlemmar. Vid flera tillfällen de senaste åren har MLA ägnat intresse åt esperanto.

Duden-ordbok översatt

Duden-ordboken, den normgivande tyska illustrerade ordboken, har fått en översättning till esperanto. Översättningen ges ut av Esperanto Press i Kanada, och omfattar 880 sidor. Den innehåller beteckningar på 25.000 föremål ur vardagslivet, med omfattande illustrationer och index.

För den nyfikne Är Esperanto lätt? Bedöm själv!

Nej, Esperanto är inte lätt, eftersom det alltid är svårt att lära ett nytt språk. Men esperanto är lättare att lära än alla andra språk. Vad gör då esperanto lättare? Döm själv!

1..

Det internationella ordförrådet.

Större delen av esperantos ordförråd är hämtad från latinet och de anglosachsiska språken. Man känner därför igen de flesta orden.

2.

Den enkla grammatiken.

Formläran omfattar endast 11 ändelser: *-o*, *-a*, *-e*, *-i* lagda till en ordstam bildar ordklasserna substantiv, adjektiv, adverb och verb (infinitivformen). Ex. *skribo* (skrift), *skriba* (skriftlig), *skribe* (skriftligen), *skribi* (skriva).

Alla verb böjs regelbundet med ändelserna *-as* (nutid), *-is* (dåtid), *-os* (framtid), *-us* (villkorsform), *-u* (imperativ). Ex. *skribas* (skriver), *skribis* (skrev, har skrivit), *skribos* (ska skriva), *skribus* (skulle skriva), *skribu!* (skriv!).

Pluralform bildas med *-j* och objektsform med *-n*.

Lägg så till, att bestämd artikel är *la* i alla former, obestämd artikel saknas, genitiv bildas med prepositionen *de* och att komparation sker med *pli*, *plej* (mera, mest).

Det är allt!

3.

Ett 40-tal affix (för- och efterstavelser) möjliggör skapandet av nya ord av de ordstammar

man redan tillägnat sig. Du har här lärt ordet *skribi* men vet inte ordet för penna. Om du då lärt att suffixet *-il* innebär ett redskap och du ber om en *skribilo*, så får du en penna. På samma sätt betyder *kombilo* kam (*kombi* = kamma) och *tranĉilo* kniv (*tranĉi* = skära) osv.

Med *-eg-* förstärks och med *-et-* förminskas. Ex: *varma* (varm), *varmega* (het), *varmeta* (ljummen). Sätt *mal-* framför och du får motsatsen. Ex. *malvarma* (kall), *malvarmega* (iskall), *malvarmeta* (sval). Byt ändelsen *-a* mot *-o*, och du får sex substantiv: värme, hetta, kyla osv.

Suffixet *-in-* ger motsvarande feminina ord, och *-id-* ger dess avkomling. Ex. *bovo* (oxe), *bovino* (ko), *bovido* (kalv). Då kan du här bilda följande ord:

ŝafo (bagge, får)
.....(tacka)
.....(lamm)
koko (tupp)
.....(höna)
.....(kyckling)
hundo (hund)
.....(tik)
.....(valp)
ĉevalo (hingst, häst)
.....(sto)
.....(föl)

(Kontrollera i slutet av artikeln, att du gjort rätt!)

Det finns suffix med vilkas hjälp man kan skapa transitiva eller intransitiva verb. *-ig-* fogat till en ordstam innebär att "man får något att bli ...":

Vad betyder följande ord:
dentpurigilo (*dento* = tand, *pura* = ren)

birdtimigilo (*birdo* = fågel, *timi* = vara rädd)

Du finner svaren i slutet av artikeln.

4.

Verbens participformer är ett slags suffix. Det finns tre aktiva particip, *-ant-*, *-int-*, *-ont-* och tre passiva, *-at-*, *-it-*, *-ot-*, där vokalerna har samma innebörd som hos verbens temaformer *-as*, *-is*, *-os*, alltså nutid, dåtid och framtid.

Lernanto (nuvarande elev),

lerninto (f.d. elev)

lernonto (blivande elev).

Viro helpata de mi, helpita de mi, helpota de mi = En man som jag hjälper, som jag hjälpt, som jag ska hjälpa.

Läs nu den här artikeln av en fransk lågstadiellev. Den fanns i senaste numret av Freinet-lärarnas internationella tidning. Märk, att *-ist-* är ett suffix, som har betydelsen yrkesutövare.

Kiam mi estos patro ...

När jag blir pappa ...

mi estos instruisto

ska jag bli lärare

kaj mi povos fiŝkapti

och jag kan fiska

ĉiumerkrede,

varje onsdag,

mi estos ĉasisto

jag ska bli jägare

kaj mi ne volas infanojn

och jag vill inte ha barn

ĉar ili ĉion malpurigas.

för de smutsar ner allt.

(*mal-pur-ig-as*)

Mi fumos per pipo

Jag ska röka pipa

*kaj mi ludos kun miaj gefiloj,
och jag ska leka med mina barn,
(hoppсан!)*

*mi laboros por gajni monon
jag arbetar för att få pengar
kaj mia edzino aĉetos vestaĵojn.
och min hustru köper kläder.*

Mi estos bakisto

Jag ska bli bagare

*kaj ĉiu infano havos panon ...
och varje barn får bröd ...*

(Lösningar till uppgifterna: *ŝafino, ŝafido, kokino, kokido, hundino, hundido, ĉevalino, ĉevalido, tandpetare, fågelskrämma*)

I.N.

Rimvortaro por poetoj

Se vi iam provis traduki al esperanto poeziaĵon de klasika sveda poeto, do de poeto, kiu uzas rimojn en siaj verkoj, aŭ de kantoj rimitaj, aŭ se vi provis produkti kelkajn "kaĉo-rimojn" en esperanto, vi rimarkis, ke ne estas tute facile. Plej ofte fariĝis io je *-io*, sed pli komplikitajn formojn vi ne tre ofte trovis. Feliĉe ekzistas "Parnasa gvidlibro", en kiu vi povas trovi iom da helpo, sed kiom da ni havas tiun libron?

Nu, dum la jubilea jaro aperis en Britio tute nova, okdek paĝojn ampleksa "Esperanta Rimvortaro" de Jonathan Cooley. La verko fakte estas "elpensita, kompostita, enpaĝigita, fotografita, presita, bindita, eldonita, vendata kaj distribuata" de la aŭtoro.

La libro enhavas preskaŭ dudek mil vortojn (pli ol ses paĝoj da *-io*-rimoj!), fakte oble pli ampleksa ol la rimvortaro en "Parnasa gvidlibro". Luksa papero kaj dukolora preso igas la verkon facile uzebla.

Petu Eldonan mendi la libron por vi. Por tradukisto aŭ poeto ĝi estas nepraĵo.

Franko Luin

Internationell kulturfestival i Lund!

Under några dagar i augusti 1988 arrangerar Sveriges Esperantisternas Ungdomsförbund (SEJU) i samarbete med Lunds Esperantoförening en festival för olika former av kultur skapad eller framförd på Esperanto.

Teater, sång, rockmusik och poesi är bland de saker som kommer att stå på programmet. Deltagare och artister kommer att strömma till festivalen från olika håll i Sverige och Europa. Från bl a Polen, Belgien, Frankrike och Ungern kan vi vänta artister. 1986 arrangerade SEJU en liknande festival i Uppsala. Från den kommer vi att återse **Personen**, en svensk Esperanto-rockgrupp och **Jarl Hammarberg**, välkänd poet även på Esperanto.

Det stora, ljusa och nyreno-

verade Kulturmejeriet i Lund kommer att vara den huvudsakliga lokalen under festivalen. Där genomförs programmet, medan billig logi ordnas i olika kurslokaler, eller på vandrarhem och hotell för dem som så önskar.

Arrangörerna hoppas att Lund, som en lagom stor stad med gynnsamt geografiskt läge nära kontinenten, ska locka många européer till festivalen. För såväl svenska som utländska esperantister räknar vi med att kunna bjuda på en minst lika rolig och bra festival som den förra.

Välkommen till *Kultura Esperanto-Festivalo*!

Lena Månsson

Besök från Kina

73 universitet med esperantoundervisning

Det är hans andra resa till Europa och den varar i tre månader. I slutet av juni nådde han Sverige för några dagars besök, och han hade bråttom att komma till Jugoslavien där han skulle leda några kurser.

Det var en av de varma somrardagarna, och även han, som kommer från en subtropisk region i Kina, tyckte att det var skönare att sitta inne i skuggan.

Liang Ziming ser ung ut men hans visitkort talar om att han är docent i esperanto vid universitetet i Nanning. Vårt samtal handlar om honom, om hans arbete, om hans familj.

Ziming är hans personnamn och Liang hans familjenamn. Hemma stannade hans fru som inte talar esperanto och en sex-årig son.

Ar hans son inte ledsen när pappan reser till Europa?

–Nej, svarar Ziming. Hans farmor tar väl hand om honom.

Vi är nyfikna på hans stad som vi inte vet något om.

Nanning är, enligt kinesiska mått, en medelstor stad, huvud-

Läs här nedan samma artikel i en fri översättning till esperanto.

stad i Kinas sydligaste provins, den som gränsar till Vjetnam, med 800000 invånare – ungefär som Stockholm. (De stora städerna i Kina har fler invånare än hela Sverige.)

Universitetet vid vilket han undervisar är relativt nytt och följaktligen modernt. Han

började att undervisa vid universitetet för åtta år sedan, som lektor i engelska. Hans engelska uttal är fortfarande perfekt. Sedan läste han esperanto och för fyra år sedan började han undervisa i det. Han är också knuten till ett universitetsförslag vid ett annat universitet i samma provins och har där gett ut två ordböcker och fem läroböcker i esperanto.

–Har man esperantoundervisning i Sverige? undrar Ziming. I Kina kan man läsa esperanto vid 73 universitet, fortsätter han.

Ziming undervisar två grupper av studenter: en som läser kinesiska och en som läser främmande språk. Varje grupp består av cirka tjugo studenter. De har fyra studietimmar espe-

Vizito el Ĉinio

Esperantoinstruado ĉe 73 universitatoj

Estas lia dua vojaĝo al Eŭropo, kaj la nuna daŭros tri monatojn. Fine de junio li atingis Svedion por kelktaga vizito, kaj li urĝis al Jugoslavio, kie li devos gvidi kursojn.

Estis unu el la varmegaj tagoj de nia ĉijara somero, kaj eĉ li, kiu venas de subtropika regiono de Ĉinio, opiniis, ke estas pli agrable sidi interne en ombro.

Liang Ziming aspektas juna, sed lia vizitkarto rakontas, ke li estas docento pri esperanto ĉe la universitato de Nanning. Nia interparolo temas pri li mem, pri

lia laboro, pri lia familio.

Ziming (elparolu Gi Ming) estas lia persona nomo kaj Liang la familia. Hejme restis lia edzino, kiu ne parolas esperanton, kaj sesjara filo.

Cu liafilo ne malĝojas, kiam la patro vojaĝas al Eŭropo?

– Ne, respondas Ziming. Lia avino bone zorgas pri li.

Ni scivolos pri lia loĝloko, pri kiu ni nenion scias.

Nanning estas, laŭ ĉinaj mezuroj, mezgranda urbo, ĉefurbo de la plej suda ĉina provinco, tiu, kiu limas al Vjet-

namio, kun 800000 enloĝantoj. – do iom simila al Stokholmo. (La grandaj ĉinaj urboj havas pli da enloĝantoj ol tuta Svedio.)

La universitato, ĉe kiu li instruas, estas relative nova kaj pro tio moderna. Li eklaboris kiel universitata instruisto antaŭ ok jaroj, kiel instruisto pri la angla lingvo. Lia angla elparolo estas daŭre perfekta. Poste li eklernis esperanton, kaj antaŭ kvar jaroj komencis instrui ĝin. Nun li estas ankaŭ ligita al la eldona fako ĉe alia universitato en la sama provinco, kaj tie li el-

ranto per vecka.

När vi frågar om esperantoorganisationer svarar han:

–Jag är en av grundarna av provinsens esperanto-institut med tio föreningar som medlemmar och ungefär 200 individuella medlemmar. Desutom finns det i min provins esperantoorganisationer för studenter, för dem som jobbar i trafikväsendet, och andra.

Sedan börjar han att berätta om nästa års evenemang vid hans universitet. Det blir ett seminarium om etniska minoriteter och han värvar utländska föredragshållare till det. Dessutom kommer universitetet att organisera tre tremånaderskurser med esperanto som undervisningsspråk. Det är fråga om kurser i kinesiska, om akupunktur och om en speciell kinesisk gymnastik. Studenter från utlandet är välkomna till dessa kurser, och han delar ut en fyrsidig folder som presenterar dem och deltagarvillkor.

–Är du intresserad? frågar Ziming

Ulla och Franko Luin

donigis du vortarojn pri esperanto kaj kvin lernolibrojn pri la sama temo.

–Ĉu en Svedio oni instruas esperanton en la universitatoj? Ziming demandas. En Ĉinio oni povas studi esperanton ĉe 73 universitatoj, li daŭrigas.

Ziming instruas al du grupoj da lernantoj: unu grupo, kiu studas la ĉinan fakon, kaj alia grupo, kiu studas fremdlingvojn. Ĉiu grupo konsistas el ĉirkaŭ dudek studentoj. Ĉiusemajne estas po kvar studhoroj da esperanto.

Je demando pri esperantaj organizaĵoj li respondas:

– Mi estas unu el la fondintoj de provinca esperanto-instituto kun dek membro-asocioj kaj ĉirkaŭ 200 individuaj membroj. Krom tio ni havas en nia provinco ankaŭ fakajn organi-

zojn por studentoj, trafikistoj kaj aliaj.

Poste li komencas rakonti pri venontjaraj okazaĵoj ĉe lia universitato. Okazos en esperanto seminario pri naciaj minoritatoj kaj li varbas eksterlandajn prelegantojn, kiuj povus kontribui al ĝi. Krom tio la universitato aranĝos tri trimonatajn kursojn, en kiuj esperanto estos la instrulingvo. Temas pri kursoj pri la ĉina lingvo, pri akupunkturo kaj pri speciala ĉina gimnastiko. Eksterlandaj studentoj estas bonvenaj al tiuj kursoj, kaj li disdonas kvarpaĝan flugfolion, kiu prezentas ilin kaj la kondiĉojn pri partopreno.

–Ĉu vi interesigus? Ziming demandas.

Ulla kaj Franko Luin

Recension

Populärt om esperanto

För 15 år sedan kunde fransmännen bekanta sig med esperanto genom en liten bok i serien "Que sais-je?", som det franska universitetsförlaget ger ut om alla tänkbare ämnen.

Författaren hette Pierre Janton, professor vid universitetet i Clermont-Ferrand.

Den lilla boken var ingen lärobok, utan en populärvetenskaplig presentation av 'fenomenet' esperanto.

Snart kom boken ut även på spanska, i en ny fransk version, på tyska, på holländska.

Nu finns denna uppmärksammade populärvetenskapliga bok också på esperanto med titeln "Esperanto – lingvo, literaturo, movado", utgiven av Universala Esperanto-Asocio.

Pierre Janton har omarbetat boken, men behållit det kompakta formatet (120 sidor). På dessa sidor lyckas han presentera idéerna som ledde till internationella språk, de intressantaste projekten och kommer därefter till esperantos ursprung.

En fjärdedel av boken upptar hans beskrivning av språket esperanto, där hans språkvetenskapliga termer inte är helt självklara för en icke-fackman; dessvärre saknas ofta förklaringar vad de betyder. Tack vare rikhaltiga exempel kan man ändå lätt förstå honom.

Esperantolitteraturen och esperantorörelsen får också sin del i boken, men här känner man att författaren i alltför stor utsträckning varit tvungen att fatta sig kort. Särskilt litteraturdelen har blivit en uppräkning av boktitlar.

Men som helhet är boken intressant, lätt och oumbärlig, just genom sitt kompakta format. Det är bara synd att den inte finns på svenska.

Franko Luin

Pasporta Servo: en unik möjlighet

Esperanto är ett medel för internationella kontakter. När man har lärt sig språket, vill man gärna knyta kontakter över gränserna. Det enklaste och billigaste sättet är givetvis att brevväxla. Man kan lära sig mycket om andra folk och länder genom brevkontakter, men ibland vill man ju se med egna ögon det man har läst om. Då är naturligtvis det bästa sättet att resa och besöka människorna på orten, att vara gäst i deras hem. Hur ska man arrangera detta? Var hittar man människor som är villiga att ta emot gäster från främmande länder i sina hem?

Varje år utkommer Pasporta Servo, en lista med cirka 900 adresser i över 50 länder. Hos dessa människor kan man övernatta gratis. Många av dem erbjuder mycket mer, t ex traditionell mat, guidning i omgivningen (på Tasmanien med eget flygplan) mm.

Genom att använda Pasporta Servo får man erfarenheter som man inte skulle ha fått på annat sätt, man får se saker som en vanlig turist inte ens har hört talas om. Man känner sig ofta som en medlem i familjen, och eftersom man som esperantotalande inte har några språksvårigheter, kan man fråga om

allt möjligt.

Att resa med Pasporta Servo är ett sätt att vara en aktiv turist, men det är mycket mindre tröttsamt än att försöka leta upp allt ovanligt och spännande själv. Har man lokalbefolkningen till hjälp, kan man få ut så väldigt mycket mer av en resa än man skulle få om man bara litade på guideböckerna och turistinformationerna.

Puff Östling

Från sid. 51

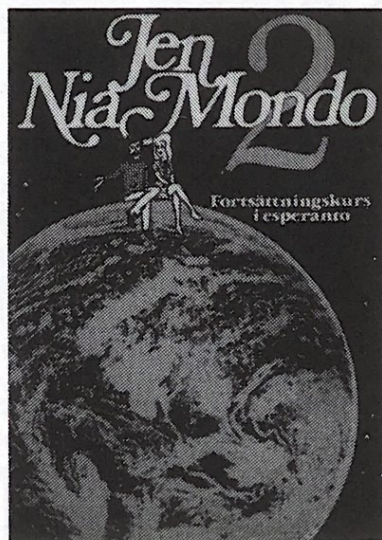
trycks det kraftigt på, och också här är den språkliga jämlikheten betonad.

Idag beräknas det finnas cirka 3000 nationella språk i världen. En språklig jämlikhet måste mot den bakgrunden te sig som en utopi.

Esperanto en lösning

Det är här som esperanto kommer in i bilden, ett internationellt språk, logiskt uppbyggt och lätt att lära. Ingen språkgrupp har vare sig politiska eller ekonomiska fördelar framför andra. Den språkliga jämlikheten borde kunna bli total.

Karin Lindquist

Beställ den nu inför
hösten:

Jen nia mondo 2

Pris 54 kr

Förlagsföreningen

Esperanto

Box 1502

200 42 MALMÖ

Pg 578 - 5